

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Estodor Com” împotriva Primarului General al municipiului Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, intervenient accesoriu Pretura sectorului Ciocana municipiul Chișinău și Societății cu Răspundere Limitată „Repost-Com” cu privire la repararea prejudiciilor materiale și morale în urma demolării construcției și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Societatea pe Acțiuni „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca și s-a menținut hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2rac-246/23

PIGD Nr. 2-17204686-01-2rac-18092023)

Temeiurile inadmisibilității recursului. Inadmisibilitatea recursului depus cu omiterea termenului prevăzut la art.434 al Codului de procedură civilă.
--

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Lucia Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ala Malii, Vitalie Cotorobai, Angela Braga)

23 octombrie 2024

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni
Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 octombrie 2017, SA „Estodor Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primarului general al mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău, intervenient accesoriu Pretura sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma demolării construcției.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, la 12 noiembrie 2010, între SA „Estodor Com” și Primăria mun. Chișinău a fost încheiat contractul de arendă nr.5526/2010 a terenurilor cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXX, amplasate în mun. XXXX, str. X. XXX nr.XX.

3. A menționat că, terenul cu suprafața de 0,0207 ha a fost transmis pentru extinderea, reconstruirea obiectivului privat, iar terenul cu suprafața de 0,26 ha a fost transmis pentru organizarea unei terase de vară.

4. A susținut că, conform pct. 2.3 din contract, arenda funciară a constituit suma de 6477,00 de lei anual, iar conform pct. 6 din contract, termenul arendeii a fost de 5 ani, urmând să expire la 12 noiembrie 2015.

5. A afirmat că, în scopul valorificării din punct de vedere economic a efectelor contractului de arendă, la 21 octombrie 2011, SA „Estodor Com” a cumpărat de la SRL „Repost-Com” construcția (pavilion) cu numărul cadastral XXXX.XXX.XX, cu suprafața de 199,1 m.p., contra sumei de 2 027 875,00 de lei, și în aceeași zi a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra acestei construcții din mun. XXX, str. XXX XXX nr.XX.

6. A specificat că, în anul 2012 au început lucrările de reconstrucție a obiectivului deja existent și construcția terasei, fiind ridicat cel de-al doilea nivel, având la bază elemente metalice, ce nu reprezentau lucrări capitale, având statut de construcții ușoare ce nu necesită autorizare.

7. A remarcat că, la 02 aprilie 2012, urmare a unui control efectuat de către Inspekția de Stat în Construcții, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 179 din Codul contravențional, însă prin decizia din 10 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea din 05 septembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și a fost încetat procesul contravențional pornit în baza art. 179 din Codul contravențional în privința SA „Estodor Com”.

8. A declarat că, prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 1252-d din 14 noiembrie 2012 a fost pusă în sarcina Preturii sect. Ciocana, mun. Chișinău, prin intermediul întreprinderilor municipale gestionate, să demoleze, în termen de zece zile, construcțiile edificate neautorizat de către SA „Estodor Com”, însă, în actul administrativ nu a fost indicat cu precizie care construcție a fost ridicată neautorizat.

9. Mai mult, autoritatea publică locală executivă a emis dispoziția în lipsa unui temei, așa cum la respectiva dată deja fusese adoptată decizia din 10 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

10. A menționat că, la 28 noiembrie 2012 autoritățile, împuternicite prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 1252-d din 14 noiembrie 2012, au demolat nu doar construcția ușoară la etajul 2, care figura în actele de constatare ale Inspecției de Stat în Construcții, dar și construcția inițială (etajul 1), care a fost procurată anterior de la SRL „Repost-Com”.

11. A susținut că, la 07 decembrie 2012 a fost întocmit procesul-verbal de finalizare a lucrărilor de demolare a construcției pretins neautorizate din mun. XXXX, str. X. XXXX nr.XX.

12. A afirmat că, ilegalitatea acțiunilor Primarului general al mun. Chișinău și ale Primăriei mun. Chișinău a fost confirmată prin hotărârile instanțelor naționale. Astfel, prin hotărârea din 07 octombrie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost admisă acțiunea înaintată de către SA „Estodor Com” împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative și au fost anulate dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 241-d din 05 aprilie 2012 cu privire la sistarea lucrărilor de construcție și a valabilității autorizației de construire nr. 312 din 18 mai 2011 și dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 1252- d din 14 noiembrie 2012 cu privire la demolarea construcțiilor neautorizate din str. X. XXX nr.XX, mun. XXXXX. Or, hotărârea primei instanțe a fost menținută prin decizia din 20 mai 2015 Curții de Apel Chișinău și decizia din 30 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție.

13. A relatat că, prin hotărârea din 18 aprilie 2013 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău a fost respinsă acțiunea depusă de către Primăria mun. Chișinău împotriva SA „Estodor Com” cu privire la demolarea construcției edificate samavolnic, eliberarea lotului de pământ și înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului ca fiind neîntemeiată. Hotărârea primei instanțe a fost menținută prin decizia din 03 iulie 2013 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 13 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

14. A notat că, întru soluționarea prezentului litigiu în mod extrajudiciar, la 02 noiembrie 2016 SA „Estodor Com” a expediat o cerere prealabilă în adresa Primarului general al mun. Chișinău, Primăriei mun. Chișinău și Preturii sect. Ciocana, mun. Chișinău cu privire la recuperarea prejudiciilor în urma demolării ilegale a construcției din mun. XXXXX, str. X. XXX nr.XX, însă solicitării expediate nu i-a fost dat curs.

15. A specificat că urmare a acțiunilor de demolare efectuate de către Primăria mun. Chișinău și autoritățile împuternicite prin dispoziția emisă de Primarul general al mun. Chișinău, SA „Estodor Com” a suportat prejudicii în suma de 2040042,00 de lei, care este prețul achitat la procurarea construcției inițiale cu suprafața de 199,1 m. p (et. 1), conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 8870 din 21 octombrie 2011, încheiat între SA „Estodor Com” și SRL „Repost-Com”.

16. În privința construcției cu un nivel nu au fost obiecții și nici contravenții privind construcția ilegală. Obiectul contravenției constatate de Inspekția de Stat în Construcții făcea referire la nivelul 2 (terasa de vară). Prin urmare, rentabilitatea acestei investiții a fost egalată cu zero odată cu demolarea întregii construcții. Suma în cauză include prețul de cumpărare al obiectivului (în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.8870 din 21 octombrie 2011) și toate cheltuielile adiționale legate de autentificarea notarială a contractului, achitarea taxei de stat și a taxei pentru serviciile notariale prestate; Suma de 2256884,30 de lei, care constituie cheltuielile pentru reconstrucția bunului existent. Această sumă se confirmă prin devizul de cheltuieli din 01 decembrie 2011 – „Reconstrucția și extinderea obiectivului privat din mun. XXXX, str. X. XXXnr.XX (obiect: carcasa terasei), actul de recepționare a lucrărilor din 21 noiembrie 2011, devizul de cheltuieli din 01 iunie 2011 la elaborarea lucrărilor privind reconstrucția și extinderea obiectului privat din mun. XXXX, str. X. XXX nr.XX, devizul lucrărilor de montaj electro, ventilare, încălzire din 13 iunie 2011 (organizarea terasei de vară aferente obiectivului comercial și alimentație publică din str. X. XXXX nr.XX), devizul lucrărilor de construcție din 15 iunie 2011 (organizarea terasei de vară aferente obiectivului comercial și alimentație publică din str. X. XXX nr.XX), devizul lucrărilor de construcție nr. 1 din 27 mai 2011 (reconstrucția și extinderea obiectivului privat din str. XX. XXX nr.XX); Suma de 4651968,00 de lei, care constituie cheltuielile suportate în legătură cu încheierea contractului de credit bancar din 07 octombrie 2011 (dobânda – 4558620,00 de lei, comisionul unic pentru eliberarea creditului – 69070,00 de lei, cheltuielile suportate pentru formalitatea actelor necesare în baza contractului de credit bancar – 18204,00 de lei, cheltuielile pentru asigurarea bunului – 6084,00 de lei). Suma pretinsă se confirmă prin copia contractului de credit nr. C11312 din 07 octombrie 2011, copia acordului adițional C11424 din 30 decembrie 2011, copia contractului de ipotecă C11312-C din 07 octombrie 2011, copia contractului de ipotecă C12-321-D din 06 octombrie 2012, copia contractului de ipotecă C11424-A din 30 decembrie 2011, contractul de credit C11312 din 07 octombrie 2011, copia acordului adițional C12321-B la contractul de ipotecă C10326-1 din 10 noiembrie 2010; Suma de 68358 de Euro, care constituie cheltuielile directe legate de neexecutarea contractului de locațiune din 12 septembrie 2010 (clauza penală prevăzută pentru neexecutarea obligațiilor contractuale de către SA „Estodor Com”);

Suma de 1789944,27 de lei, care constituie pierderile suportate prin nefinalizarea construcției obiectului (diferența dintre sine-costul construcției și prețul de vânzare al acesteia ulterior demolării); Suma de 20916,69 de Euro, care constituie cheltuielile suportate pentru stingerea datoriei apărute în baza contractului de credit. În total, SA „Estodor Com” a suportat un prejudiciu efectiv în mărime de 10771233,57 de lei și 89274,69 de Euro urmare a demolării ilegale a construcției amplasate în mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr.20.

17. A declarat că, legătura causală dintre prejudiciul efectiv suportat și încălcarea dreptului de proprietate privată asupra construcției amplasate în mun. Chișinău, str. XX XXX nr.XX este una evidentă și directă. Or, faptul demolării construcției a avut loc în baza dispozițiilor Primarului general al mun. Chișinău nr. 241/d din 05 aprilie 2012 și nr. 1252-d din 14 noiembrie 2012, care ulterior au fost anulate în baza hotărârilor judecătorești irevocabile.

18. A invocat că SA „Estodor Com” a suportat și prejudiciul în mărime de 1463190 de Euro, cu titlu de venit ratat. În acest sens, a menționat că, demolarea construcției a dus la imposibilitatea obținerii beneficiilor economice preconizate și să recupereze cheltuielile suportate în legătură cu construcția terasei de vară și reconstrucția primului nivel al acestui imobil.

19. A mai invocat că SA „Estodor Com” i-a fost cauzat un prejudiciu moral estimat la suma de 2000000,00 de lei prin demolarea construcției și declarațiile defăimătoare făcute în adresa societății de către Primarul general al mun. Chișinău și reprezentanții Primăriei mun. Chișinău. La data demolării construcției, care s-a petrecut în prezența ultimilor, au fost prezenți și reprezentanții mass-media, care au preluat și publicat informația denigratoare în privința SA „Estodor Com”.

20. A solicitat încasarea în mod solidar de la pârâți a sumelor de 10771233,57 de lei și 89274,69 de Euro, cu titlu de prejudiciul material efectiv cauzat în rezultatul demolării ilegale a construcției din mun. Chișinău, str. XX. XXX, nr.XX, proprietate privată a SA „Estodor Com”, a venitului ratat, pentru perioada în care SA „Estodor Com” nu a avut posibilitatea să exploateze imobilul, în sumă de 1463190 de Euro, a sumei de 2000000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, ca rezultat al demolării imobilului proprietatea sa și creării unei imagini și reputații proaste a SA „Estodor Com” de către Primarul general al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă și reprezentanții acestuia, a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

21. Prin încheierea protocolară din 18 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atrasă din oficiu în proces SRL „Respost-Com” în calitate de intervenient accesoriu (f.d.28-38, vol. III).

22. Prin hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediu Centru, acțiunea depusă de către SA „Estodor Com” a fost respinsă ca nefondată (f.d. 54, 58/80, Vol.III).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

23. La 03 martie 2020 SA „Estodor Com”, reprezentată de către Vladislav Roșca, a declarat apel nemotivat (f.d. 37, Vol. III), iar la 09 iunie 2020 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii (f.d.96/105, Vol.III).

24. Prin decizia din 02 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca și s-a menținut hotărârea primei instanțe (f.d.133; 134/155, Vol.III).

25. Prin decizia din 29 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca. S-a casat decizia din 02 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată (f.d.52/62, Vol.IV).

26. Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 13 octombrie 2022 a respins cererea de apel declarată de reprezentantul apelantei SA „Estodor Com”, avocat Vladislav Roșca și a menținut hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.102; 103/123, Vol.IV).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 18 septembrie 2023, avocatul Vladislav Roșca, acționând în interesele SA „Estodor Com”, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.129/134, Vol.IV).

28. La 26 decembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimaților Primarul General al mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău, precum și intervenienților accesorii Pretura sectorului Ciocana mun. Chișinău și SRL „Repost-Com”, copia recursului declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.142, Vol.IV).

29. Prin referința depusă la 16 ianuarie 2024, reprezentantul Primarului General al mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău, Ion Ursu a solicitat respingerea recursului declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, ca tardiv (f.d. 148/159, Vol.IV).

30. Deși, la 09 ianuarie 2024, Pretura sect. Ciocana, mun. Chișinău a recepționat copia recursului, fapt confirmat prin avizul de recepție DS80110369011AS (f.d.145, Vol.IV), aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

31. Însă, trimiterea poștală expediată în adresa intervenientului accesoriu SRL „Repost-Com”, a fost returnată în adresa Curții Supreme de Justiție, de către oficiul poștal, cu mențiunea factorului poștal „plecat” (f.d.146/147, Vol.IV).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

33. Art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434”.

34. Art. 434 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

35. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) *Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.*”

Legislația relevantă cu privire la modalitatea de comunicare al actului de procedură, noțiunea termenului procesual precum și efectul expirării acestui termen sunt reglementate de prevederile:

36. Art. 10 alin. 1 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

37. Art. 16 din Codul de procedură civilă prevede că:

„Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.”

38. Art. 110 din Codul de procedură civilă, enunță că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte”.

39. Art. 111 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

39. Art. 112 alin. (1) - (3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul.

(1¹) Dacă ultima lună nu are ziua respectivă determinată conform alin.(1), termenul expiră în ultima zi a lunii.

(2) Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

(3) Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit pînă la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.”

41. Art. 113 din Codul de procedură civilă, accentuează că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

42. Art.100 alin. (1) – (1¹) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

43. Art. 105 alin. (5) din Codul de procedură, prevede că:

„Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.”

44. Art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.”

45. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

46. Art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

47. Art. 11 alin.(2) din Codul civil, statuează că:

„(2) În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior

în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.”

48. Art.14 alin.(2) din Codul civil, stipulează că:

„(2) Nicio persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.”

49. Art. 22 alin. (1) – (3), (4) lit.c) și alin.(5) din Codul civil, prevede că:

„(1) Se consideră notificare comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic.

(2) Notificarea poate fi făcută prin orice mijloace adecvate circumstanțelor dacă legea sau actul juridic nu impune o anumită cerință de formă.

(3) Notificarea produce efecte din momentul când ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întârziat.

(4) Notificarea se consideră ajunsă la destinatar:

c) în cazul unei notificări transmise prin poștă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar;

(5) Notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerințele prevăzute la alin. (4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întâi.”

50. Art. 1 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, accentuează că:

„(1) Profesia de avocat este exercitată de persoane calificate și abilitate, conform legii, să pledeze și să acționeze în numele clienților lor, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții lor.”

51. Art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

52. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 13 octombrie 2022 (f.d.102, Vol. IV).

52.1. Copia deciziei integrale din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată în adresa avocatului Vladislav Roșca, care acționează în interesele SA „Estodor Com”, precum și celorlalți participanților la proces, prin intermediul poștei electronice la data de 27 decembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.124, Vol.IV).

52.2. Distinct se reține că, decizia integrală din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la data de 26 decembrie 2022 (f.d. 172, Vol.IV).

53. Din interpretarea corectă a prevederilor art. 434 alin.(1) și (2) din

Codul de procedură civilă (a se vedea pct.34), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

54. Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (*cauzele Nicolae Popa versus România, 09 decembrie 2014, parag. 16, Tence versus Slovenia, 31 mai 2016, parag.31*). Mai mult, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (*cauzele Ponomaryov versus Ucraina, 03 aprilie 2008, parag. 41, Ustimenko versus Ucraina, 20 octombrie 2015, parag. 47*).

55. Cu toate acestea, pentru a evita un formalism excesiv, instanțele de judecată trebuie să țină cont de personalitatea celui ce contestă și dacă persoana interesată a fost reprezentată de o persoană cu studii în domeniul juridic sau de un avocat pe parcursul procedurilor judiciare.

56. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca, constată că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din considerentele ce urmează.

57. Din materialele dosarului rezultă că, la data de 28 octombrie 2016, administratorul SA „SA „Estodor Com”, Igor Axionov a încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Vladislav Roșca, fapt confirmat prin mandatul seria MA nr. 0870511, anexat la actele cauzei (f.d.13, Vol.I).

58. Prin hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediu Centru, acțiunea depusă de către SA „Estodor Com” a fost respinsă ca nefondată (f.d. 54, 58/80, Vol.III).

59. Nefiind de acord cu soluția primei instanței, la 03 martie 2020 SA „Estodor Com”, reprezentată de către Vladislav Roșca, a declarat apel nemotivat (f.d. 37, Vol. III), iar la 09 iunie 2020 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii (f.d.96/105, Vol.III).

60. Prin decizia din 02 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca și s-a menținut hotărârea primei instanțe (f.d.133; 134/155, Vol.III).

61. Prin decizia din 29 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către SA „Estodor Com”, reprezentată de către avocatul Vladislav Roșca. S-a casat decizia din 02 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată (f.d.52/62, Vol.IV).

62. Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de reprezentantul apelantei SA „Estodor Com”, avocat Vladislav Roșca și s-a menținut hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.102; 103/123, Vol.IV).

63. Potrivit extrasului din poșta electronică de expediere a actului judecătoresc din 27 decembrie 2022, ora 14:43, instanța de apel a remis spre cunoștință la adresa avocatului Vladislav Roșca de e-mail: vlad.rosca@era.md, copia deciziei integrale din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.124, Vol.IV).

64. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că, adresa electronică a avocatului Vladislav Roșca este adresa electronică indicată ca date de contact în cererea de chemare în judecată (f.d.1/11, Vol.I), în cererea de apel nemotivată (f.d. 37, Vol. III), în cererea de apel motivată (f.d.96/105, Vol.III), precum și în cererea de recurs depusă la 18 septembrie 2023, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.129/134, Vol.IV), fapt ce prezumă autenticitatea acestora și disponibilitatea de a fi utilizată pentru corespondență, reieșind din prevederile art. 100 alin. (1) - (1¹) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.42*).

65. Prin prisma prevederilor art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.42*) coroborat cu art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.44*), rezultă că comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești poate fi efectuată prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act, inclusiv prin publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

66. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai reține că, la 26 decembrie 2022, decizia integrală din 13 octombrie 2022 a fost publicată și pe pagina web a Curții de Apel Chișinău (f.d.172, Vol.IV), astfel fiind expusă public, a devenit opozabilă atât părților, participanților la proces, cât și publicului larg.

67. În continuare, pornind de la prevederile art. 110 din Codul de procedură civilă (*se vedea pct.38*) și art.113 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.41*), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se

subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

68. Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus, anume că decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 27 decembrie 2022 în adresa avocatului Vladislav Roșca, care acționează în interesele SA „Estodor Com”, prin intermediul poștei electronice (a se vedea pct.63), cât și a fost publicată pe portalul unic al instanțelor de judecată la 26 decembrie 2022 (a se vedea pct.66).

69. Având în vedere cele menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 28 decembrie 2022, ziua imediat următoare expedierii actului judecătoresc în adresa părților la proces prin intermediul poștei electronice, necâtând la faptul că data publicării deciziei instanței de apel pe portalul unic al instanței a fost la data de 26 decembrie 2022, termenul limită fiind data de 28 februarie 2023 (zi de marți), inclusiv.

70. Cu toate acestea, abia la 18 septembrie 2023, a declarat recursul împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.34*).

71. Cu referire la argumentul invocat de către avocatul Vladislav Roșca, care acționează în interesele SA „Estodor Com”, la pct.3 din cererea de recurs precum că, decizia integrală din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu a fost comunicată nici recurenteii, nici reprezentantului acesteia, și dat fiind faptul că cu decizia integrală a făcut cunoștință abia la 18 iulie 2023, consideră că termenul de declarare a recursului este până la data de 19 septembrie 2023, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl apreciază ca neîntemeiat și având caracter declarativ din următoarele considerente.

72. În conformitate cu art. 18 din Legea nr. 284-XV din 22 iulie 2004, privind comerțul electronic, comunicarea electronică după puterea juridică și puterea doveditoare se echivalează cu informația în formă scrisă. În cazul în care legea prevede ca informația să fie prezentată în scris, această cerință se consideră executabilă prin comunicarea electronică, cu condiția că informația ce se conține în ea este accesibilă pentru utilizare repetată. Comunicarea electronică nu poate fi lipsită de putere juridică sau de putere doveditoare numai din motivul că este întocmită în formă electronică. Responsabilitatea pentru conținutul comunicării electronice o poartă persoana care a întocmit comunicarea electronică, dacă contractul sau legea nu prevede altfel. Modul de acces la informația ce se conține în comunicarea electronică și de protecție a acesteia se stabilește prin lege.

73. Articolul 21 alin.(1) aceeași Lege, prevede că comunicarea electronică se consideră comunicare a alcătuitorului, dacă a fost expediată nemijlocit de

alcătuitor; de persoana autorizată să acționeze în numele alcătuitorului comunicării electronice, inclusiv de intermediarul în comerțul electronic; prin sistemul informațional al alcătuitorului sau, în numele lui, printr-un sistem ce funcționează în regim automat.

74. Sub acest, aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că art.100 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul precitat va cuprinde informații cu privire aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

75. Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel demonstrează incontestabil că decizia integrală din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Vladislav Roșca, care acționează în interesele SA „Estodor Com”, la data de 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice și se încadrează în rigorile art. art.100 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă.

76. Suplimentar la cele expuse, având în vedere probele din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că instanța de apel a comunicat în mod eficient decizia contestată, iar partea recurentă urma să depună diligența de a respecta termenul de declarare a recursului, ceea ce la caz nu s-a respectat, astfel că recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

77. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.45, 46*) participanții în proces, având cunoștința de dispozițiile legale și de actele de dispoziție emise de instanțele judecătorești, urmează să se conformeze acestora și să facă uz de drepturile lor procedurale cu diligență.

78. Tot aici, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de

prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

79. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), la caz contestarea la timp a actului judecătoresc.

80. Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca, la 19 septembrie 2023, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.33*), de a considera recursul inadmisibil.

81. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

82. În susținerea opiniei enunțate, se reține și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs Ucraina din 03 aprilie 2008, unde se notează că deși în prezenta cauză nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

83. La fel, este relevantă practica Curții Europene (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care a fost reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

84. Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de repunere în termen și a declara inadmisibil recursul declarat de SA „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca.

85. În conformitate cu art. 433 lit. b), în vigoare la data declarării recursului, și art. 270, art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Estodor Com”, reprezentată de avocatul Vladislav Roșca, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă